
	<p align="center">Силабус освітнього компонента (ОК) «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИХ ВІДНОСИН (XX – початок XXI ст.)»</p> <p>Галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка, 03 Гуманітарні науки, 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальності: 014 Середня освіта (Історія), 032 Історія та археологія, 052 Політологія Освітні програми: Середня освіта (Історія), Історія, Політологія (мова навчання – українська) Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Рік навчання: 2024-2025 Семестр: 1</p>
Структурний підрозділ	Кафедра історії України, історичний факультет
Викладач: 	<p>ПІБ: Комарницький Олександр Борисович Посада: професор кафедри історії України Науковий ступінь: доктор історичних наук Вчене звання: професор E-mail: komarnitskyi.oleksandr@kpmu.edu.ua Робоче місце: навчальний корпус № 2 (вул. Татарська, 14), кафедра історії України. Профайл викладача: https://histua.kpmu.edu.ua/oleksandr-borysovych-komarnitskyi/ https://scholar.google.com.ua/citations?user=NlrwupcAAAAJ&hl=uk http://posek.km.ua/navchalniie-proces/komarnickiie-oleksandr-borisovich.html http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/suak/corp.exe?&I21DBN=SAUA&P21DBN=SAUA&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0079313 https://www.facebook.com/search/top/?q=Олександр%20Комарницький https://uk.wikipedia.org/wiki/Комарницький_Олександр_Борисович</p>
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpmu.edu.ua/user/view.php?id=2974&course=9711
Статус дисципліни	Вибірковий освітній компонент
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	4 кредити ЄКТС / 120 год.
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна, заочна
Політика дисципліни	<p>Академічна доброчесність. Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Списування під час практичних занять, підготовки до них, самостійної та контрольної роботи, екзамену заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмових роботах здобувачів та фактів списування є підставою для їх незарахування викладачем (незалежно від масштабів плагіату чи обману) (URL: http://surl.li/tzbko).</p> <p>Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом («Положення про організацію освітнього процесу в КІНУ імені Івана Огієнка (нова редакція)» (URL: http://surl.li/tzbkx)). Якщо здобувач не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0, 1, 2, 3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання самостійної роботи та</p>

	<p>модульної контрольної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Пропущені заняття здобувач має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12). Очікується, що здобувачі поступово відпрацьовуватимуть пропущені заняття й завершать цей процес вчасно (до останнього аудиторного заняття з дисципліни). Відпрацювання лекційного заняття передбачає знання здобувачем теоретичних питань плану. Відпрацювання пропущеного практичного заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття. Очікується, що здобувачі не будуть запізнюватися на заняття, а мобільні телефони під час занять використовуватимуть лише з освітньою метою. Під час організації занять з використанням технологій дистанційного навчання очікується, що здобувач працюватиме на заняттях (з використанням платформ для відеоконференцій) з увімкненою вебкамерою.</p> <p>Неформальна та/або інформальна освіта. У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та/або інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно «Порядку визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)», зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі). (URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view)</p>
Що будемо вивчати?	<p>Спільні та відмінні тенденції у розвитку української та російської держав у ХХ – на початку ХХ ст.; характер та основні напрями впливів та взаємовпливів українського та російського народів; зміст українсько-російських відносин через узагальнення їх історії, виокремлення в них як позитивного, так і негативного досвіду, зокрема, пов'язаного із агресією Росії щодо України як у добу Української революції 1917-1920 рр., так і в період українського державотворення початку ХХІ ст.</p>
Чому це треба вивчати?	<p>На основі сучасної методології, новітніх досягнень вітчизняної і зарубіжної науки та ознайомлення з найновішими дослідженнями історії українсько-російських відносин ХХ – початку ХХІ ст. сформувати цілісні, системні знання і чітке розуміння й уявлення кожним майбутнім фахівцем ключових аспектів означеної проблеми. Мета навчальної дисципліни полягає також у з'ясуванні характеру та змісту українсько-російських відносин, визначення їх ролі і місця у процесі розвитку української та російської державності. Особливої актуальності ці аспекти набувають нині в умовах повномасштабної агресії Росії проти українського народу.</p>
Яких результатів можна досягнути?	<ul style="list-style-type: none"> – здатність виявляти спільні риси і розпізнавати особливості української та російської держав у різних сферах; – уміння об'єктивно оцінювати характер та визначати зміст українсько-російських взаємин; – здатність аналізувати основні чинники та засоби взаємовпливів між Україною і Росією; – здатність застосовувати сучасні методологічні принципи та прийоми для дослідження різних аспектів українсько-російських взаємин.
Як можна використати набуті знання та уміння?	<ul style="list-style-type: none"> – застосовувати отримані знання з історії українсько-російських відносин у повсякденній діяльності для орієнтації у соціально-економічному і політичному житті та оцінюванні суспільних явищ; – оперувати фактичним матеріалом з історії українсько-російських відносин; – виявляти спільні риси і розпізнавати особливості української

	<p>та російської держав у різних сферах;</p> <ul style="list-style-type: none"> – об’єктивно оцінювати характер та визначати зміст українсько-російських взаємин; – застосовувати сучасні методологічні принципи та прийоми для дослідження різних аспектів українсько-російських взаємин; – визначати суспільно-історичні умови розвитку українсько-російських відносин; – аналізувати основні чинники та засоби взаємовпливів між Україною і Росією; – адекватно сприймати, розуміти, оцінювати і відтворювати почуте чи прочитане.
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Український національний рух початку ХХ ст. в контексті російського великодержавного шовінізму. Російський націоналізм і Україна в добу революційних подій 1917-1920 рр. Україна в умовах насадження більшовицькою Росією комуністичного режиму та втягнення до складу СРСР (20-30-ті рр. ХХ ст.). Національна політика Кремля у роки Другої світової війни. Українсько-російські відносини у післявоєнний період (друга половина 40-х – 80-ті рр. ХХ ст.). Українська держава між «русским миром» та західним світом (90-ті рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.). Збройна агресія Росії проти України.</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>Словесні, наочні методи: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, мозкова атака, робота з історичними джерелами, новітньою історичною літературою, інтернетними публікаціями та матеріалами вебсайтів, створення й демонстрування презентацій; технології дистанційного навчання.</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p style="text-align: center;">Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Комарніцький О. Б. Історія українсько-російських відносин (ХХ – початок ХХІ ст.): навч.-метод. посіб. [Електронний ресурс]. Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2024. 154 с. URL: http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7991/Komarnitskyi-O.-Istoriia-ukrainsko-rosiiskikh-vidnosyn-20-pochatok-21-st.pdf?sequence=3&isAllowed=y. 2. Литвин В. Історія України: у 3 т. Київ: Вид. дім «Альтернативи», 2005. Т. III. Книга перша. Новітній час (1914-2004). 832 с. 3. Литвин В. Історія України: у 3 т. Київ: Вид. дім «Альтернативи», 2005. Т. III. Книга друга. Новітній час (1914-2004). 640 с. 4. Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939–1990) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 544 с., 96 с. іл. (Україна. Нариси історії). 5. Україна й українці в постімперську добу (1917–1939) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 620 с., 124 с. іл. (Україна. Нариси історії). 6. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 592 с., 48 с. іл. (Україна. Нариси історії). <p style="text-align: center;">Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гай-Нижник П. П. Росія проти України (1990-2016 рр.): від політики шантажу і примусу до війни на поглинання та спроби знищення. Київ: «МП Леся», 2017. 332 с. 2. Комарніцький О. Б. Вибірковий освітній компонент «Історія українсько-російських відносин (ХХ – початок ХХІ ст.): з досвіду викладання. Проблеми дидактики історії: зб. наук. пр. / [редкол.: С. А. Копилов (наук. ред.), І. О. Кучинська, В. А. Дубінський та ін.]. Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Поділ. нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2022. Вип. 13. С. 222-232. 3. Лазарович М., Мироненко П. Московитсько-українська війна (2014–2024 роки): моногр. 4-те вид., переробл. Київ: Політія, 2024.

	<p>520 с.</p> <p>4. Національне питання в Україні ХХ – початку ХХІ ст.: історичні нариси / [відп. ред. В. А. Смолій; авт. кол.: О. Г. Аркуша, В. Ф. Верстюк, с. В. Віднянський та ін.]. Київ: Ніка-центр, 2012. 592 с.</p> <p>5. Смолій В., Якубова Л. Крим і Донбас: проблеми й перспективи інтеграції в модерний український проект (аналітична записка) / НАН України. Інститут історії України. Київ, 2019. 116 с.</p> <p>6. Турченко Ф., Турченко Г. Проект «Новоросія» і новітня російсько-українська війна / НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2015. 166 с. (Студії з регіональної історії. Степова Україна).</p> <p>7. Україна і Росія в історичній ретроспективі: нариси в 3-х томах / Інститут історії України НАН України; Верстюк В. Ф., Горобець В. М., Толочко О. П. Київ: Наук. думка, 2004. Т. 1. Українські проекти в Російській імперії. 504 с.</p>															
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Лекційні заняття (20 год.), практичні заняття (20 год.), самостійна робота (80 год.)															
Система оцінювання результатів навчання	<p>Увесь навчальний курс оцінюється в 100 балів. В поточне оцінювання включається: семінарські заняття – 40 балів, модульна контрольна робота – 40 балів, самостійна робота – 10 балів, індивідуальні навчально-дослідні завдання – 10 балів.</p> <table border="1" data-bbox="584 958 1481 1196"> <thead> <tr> <th colspan="4">Поточний і модульний контроль – 100 балів</th> <th>Сума балів</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Поточний контроль</td> <td>МКР</td> <td>Самостійна робота</td> <td>Індивідуальні навчально-дослідні завдання</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>40</td> <td>40</td> <td>10</td> <td>10</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Поточний і модульний контроль – 100 балів				Сума балів	Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Індивідуальні навчально-дослідні завдання	100	40	40	10	10	
Поточний і модульний контроль – 100 балів				Сума балів												
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Індивідуальні навчально-дослідні завдання	100												
40	40	10	10													
Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях	<p>Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12-бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.</p> <p><i>1 бал:</i> Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.</p> <p><i>2 бали:</i> Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого матеріалу, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.</p> <p><i>3 бали:</i> Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості узагальнення. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.</p> <p><i>4 бали:</i> Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>5 балів:</i> Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості узагальнення але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>6 балів:</i> Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>7 балів:</i> Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал,</p>															

	<p>оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вмє наводити приклади на підтвердження певних думок; вмє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовує термінологію; здатен скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>8 балів:</i> Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він достатньо вільно застосовує вивчений матеріал; вмє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вмє самостійно працювати. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>9 балів:</i> Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вмє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>10 балів:</i> Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>11 балів:</i> Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вмє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>12 балів:</i> Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; умє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.</p>
<p>Критерії оцінювання самостійної роботи</p>	<p>Контроль за самостійною роботою відбувається на консультаціях за 10-бальною системою оцінювання. Дозволяється захист питань самостійного опрацювання у формі колоквиуму (усно). Успішно виконана самостійна робота вважається, якщо студент отримав рейтинговий бал не менший 60% від загальної кількості балів, виділених на неї, тобто не менше як 6 балів.</p> <p><i>10 балів</i> Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; повнота розкриття завдань; розкриття ключових аспектів завдань. Виконані завдання чітко структуровані. Текст не містить граматичних помилок. Матеріал завдань представлено у повній та закінченій формі.</p> <p><i>9 балів</i> Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; зміст їх відповідає суті завдань, якісно і логічно розкритих у достатньо повній формі. Виконані завдання чітко структуровані, текст не містить граматичних помилок. Матеріал завдань представлено у повній та закінченій формі.</p> <p><i>8 балів</i> Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; зміст їх відповідає суті завдань, якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі. Виконані завдання чітко структуровані, текст не містить граматичних помилок. Матеріал завдань частково або не завжди закінчено.</p> <p><i>7 балів</i> Зміст відповідей не зовсім відповідає суті визначеним завданням; відносно якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі; не повне розкриття ключових питань. Текст не містить граматичних помилок. Матеріал завдань частково або не завжди закінчено.</p> <p><i>6 балів</i> Зміст відповідей не зовсім відповідає суті визначеним завданням; відносно якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі; не повне розкриття ключових питань; не усі питання опрацьовано. У тексті зустрічаються граматичні помилки та неточності. Матеріал завдань частковий або не завжди закінчений.</p> <p><i>5-0 балів (не зараховано)</i> Студент допускає грубі помилки при виконанні роботи. Не розуміє сутність її виконання. Не може розкрити та обґрунтувати поставлені питання. Студент не здатен захистити виконані завдання.</p>
<p>Критерії оцінювання індивідуальних навчально-дослідних завдань</p>	<p>Індивідуальна навчально-дослідна робота здійснюється на консультації шляхом доповіді-презентації студентами отриманої тематики.</p> <p>ІНДЗ оцінюється максимально у 10 балів, мінімально допустима кількість балів – 6.</p> <p><i>9-10 балів</i> Зміст доповіді відповідає обраній для дослідження темі. Студент вийшов</p>

	<p>на високий рівень теоретичних узагальнень, провів детальний аналіз явищ і процесів у досліджуваному об'єкті. Студентом повністю розкритий зміст роботи. На основі проведених досліджень та облікових робіт зроблені ґрунтовні висновки, узагальнення.</p> <p><i>7-8 балів</i> Зміст доповіді відповідає обраній для дослідження темі, містить всі необхідні структурні компоненти. У презентованій роботі допущені неточності в теоретичному узагальненні матеріалу. На основі проведеного дослідження зроблені висновки.</p> <p><i>6 балів</i> Зміст доповіді відповідає обраній для дослідження темі, однак відсутній послідовний логічний взаємозв'язок між структурними елементами та алгоритм розв'язання поставленої проблеми. У презентованій роботі наявний стислий аналіз явищ і процесів на досліджуваному об'єкті, але прослідковуються проблеми в узагальненні матеріалу. На основі проведених досліджень та облікових робіт не чітко зроблені або й відсутні висновки.</p> <p><i>5-0 балів (не зараховано)</i> Зміст доповіді не відповідає обраній для дослідження темі. У презентованій роботі наведені дані, що суперечать обраному джерелу. Нерозкритими залишаються поставлені у роботі завдання</p>
Оцінювання модульної контрольної роботи	<p>Після вивчення усього матеріалу здобувачі вищої освіти пишуть модульну контрольну роботу.</p> <p>Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі (у вигляді відповідей на три питання). До її написання допускаються усі студенти. Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.</p> <p>Модульна контрольна робота складається із 3 питань, які оцінюються наступним чином:</p> <p>1 питання – 10 балів, 2 питання – 15 балів, 3 питання – 15 балів.</p> <p>Перше питання має теоретичний характер, друге і третє – практичний. З дисципліни «Історія українсько-російських відносин (XX – початок XXI ст.)» здобувачі пишуть одну модульну контрольну роботу.</p>
Поточний контроль	Усне опитування, письмовий експрес-контроль, виступи здобувачів при обговоренні питань семінарського заняття, виконання аналітичних завдань
Підсумковий контроль	Залік
Локація	Згідно з розкладом (https://kpnu.edu.ua/rozklad-zaniat/)